

LIPOVEC

Noviny obce Horné Srnie • lipovec@hornesrnie.sk • ročník XXXI • 1/2022

V piatok 1. apríla deti z folklórneho krúžku Kamenček vyniesli z našej dediny Morenu. Živá hudba, veľa spevu a dobrá nálada boli tými správnymi ingredienciami na obnovenie kultúrneho života v našej obci. FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ

Vzkriesenie v bežnom živote

Dušan Berta

Každoročne slávime veľkonočné sviatky, každú nedeľu si pripomínáme Ježišovo zmŕtvychvstanie, každá sv. omša je popri spriatomení jeho kalvárskej obety na kríži aj oslavou jeho tajomnej prítomnosti. No čo to všetko znamená pre náš každodenný život? Veľkonočné sviatky pominú, nedeľu nahradí pracovný týždeň, zo sv. omše sa vrátíme späť do nášho „bežného“ života. Čo a ako si môžeme uchovať z týchto vzácných chvíľ v našich všedných dňoch? Odpoveď nám na to dáva nemec-ký benediktínsky mních Anselm Grün vo svojej knihe Exerície pro všedný den, vychádzajúc pritom z evanjeliového úryvku Jn 21,1-14.

„Učeníci sa opäť vrátili do svojho bežného života v Galilei a – ako boli zvyknutí – idú loviť ryby. Lovia celú noc, ale nič nechytia. Ich námaha je márna. Sklamane a rezignovane sa na úsvite vracajú späť. V to ráno je všetko bezútešné a šedé.

Do tejto situácie dezilúzie a rezignácie hovorí Ján: „Keď sa už rozhodnulo, stál Ježiš na brehu; ale učeníci nevedeli, že je to Ježiš. A Ježiš sa ich opýtal: „Deti, máte niečo na jedenie?“ Odpovedali mu: „Nemáme.“ On im povedal: „Spustite sieť z pravej strany lode a nájdete.“ Oni spustili a pre množstvo rýb ju už nevládali vytiahnuť.“ Z brehu vstupuje vzkriesený Majster do ich života,

do ich šedivého rána, a nadväzuje s nimi vzťah. Oslovuje ich láskyplne ako deti a pýta sa, či majú nejaké jedlo, ktorým by ho mohli ponúknuť. Takto sa pýta aj mňa, či mám vo svojom bežnom dni dostatok a dáva mi radu, ako to urobiť, aby sa mi deň vydaril. Ako by mi On mohol darovať to, čo potrebujem k životu. Mám robiť to, čo som robil predtým, ale mám to robiť vedome – to sa pravdepodobne mieni tou pravou stranou. Skrátka nemám pokračovať vo vychodených koľajach. Mám si byť plne vedomý toho, čo robím, a mám to robiť sústredene. Mám byť v prítomnom okamihu celkom tu; mám byť celkom pri tom, čo práve robím.

Potom sa všetko premení, potom vo všetkom zakúsím prítomného Boha. A tiež nemám svoju prácu robiť vo svojom mene, ale na Ježišov príkaz. Pri všetkom, čo robím, si mám byť vedomý toho, že som v službe Boha a nie vo svojej vlastnej.

Učeníci chytili toľko rýb, že sieť s nimi už nevládali vytiahnuť. Bolo ich 153. Je to pravdepodobne symbolické číslo. Evagrius Ponticus vysvetľuje toto číslo na svoj spôsob. Je tej mienky, že 100 je štvorec, 28 trojuholník a 25 guľa. Takto by číslo 153 znamenalo vzájomné zjednotenie protikladov.

Pokračovanie na str. 6 →

Z rokovaní obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo v Hornom Srní na svojich zasadnutiach dňa 10. 12. 2021 a 25. 1. 2022

Silvia Kebísková
Obecný úrad

ZOBRALO NA VEDOMIE

1. Viacročný rozpočet obce vrátane programov a podprogramov na roky 2023 – 2024.
2. Stanovisko hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Horné Srnie na rok 2022 a viacročnému rozpočtu na roky 2023 – 2024.
3. Správu o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti Základnej školy s materskou školou Václava Mitúcha, Horné Srnie, Školská 368/2, za školský rok 2020/2021.
4. Informáciu o zaradení Dobrovoľného hasičského zboru obce Horné Srnie do kategórie B.
5. Správu z kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce Horné Srnie za rok 2021.

SCHVÁLILO

1. Rozpočtové opatrenie č. 3/2021 podľa predloženého návrhu.
2. Rozpočet obce vrátane programov a podprogramov na rok 2022.
3. Zápis do kroniky obce za rok 2020 podľa predloženého návrhu.
4. Plán zasadnutí Obecného

zastupiteľstva v Hornom Srní na rok 2022.

5. Prenájom nebytových priestorov: nebytové priestory – predajňa fytoapotéky – s výmerou 38 m² – na 1. poschodí v budove Zdravotného strediska v Hornom Srní, Železničná 164/15, parc. č. 1635/37 v k. ú. Horné Srnie z dôvodu hodného osobitného zreteľa pani Katarína Vavrušovej, Železničná 131/5, 914 42 Horné Srnie, IČO: 53975898.
6. Prenájom časti nehnuteľnosti – plochy s výmerou 2 m² parc. č. KNC 1042/8 v k. ú. Horné Srnie, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, celková výmera 401 m², vedená na LV č. 1 z dôvodu hodného osobitného zreteľa firme Packeta Slovakia, s. r. o., Kopčianska 3338/82A, 851 01 Bratislava, IČO: 48 136 999.
7. Zámer na odpredaj nových pozemkov parc. č. 1216/2 a 1216/3 Západoslovenskej distribučnej, a. s., Bratislava z dôvodov hodných osobitného zreteľa.
8. Všeobecne záväzné nariadenie obce Horné Srnie č. 1/2022 o mieste a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky

- v základnej škole, o výške príspevku za pobyt dieťaťa v materskej škole, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov a podmienky úhrady v školskej jedálni.
9. Všeobecne záväzné nariadenie obce Horné Srnie č. 2/2022 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa materskej školy a školských zariadení so sídlom na území obce Horné Srnie.
10. Odpredaj pozemku registra KNC parc. č. 1216/2 s výmerou 9 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie a pozemku registra KNC parc. č. 1216/3 s výmerou 16 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, ktoré boli odčlenené geometrickým plánom č. 46193537-234/2021 z parcely KNC parc. č. 1216 zapísanej na LV č. 1 obce Horné Srnie Západoslovenskej distribučnej, a. s., Čulenova 6, 916 47 Bratislava, IČO: 36361518 z dôvodov hodných osobitného zreteľa.
11. Zriadenie vecných bremien definovaných v návrhu zmluvy o zriadení vecných bremien a geometrickým

plánom na zameranie vecných bremien číslo 46193537-235/2021 ako:

- 1) diel 1 s výmerou 37 m² – pozemok reg. KNC parc. č. 390/2,
 - 2) diel 2 s výmerou 203 m² – pozemok reg. KNC parc. č. 1216,
 - 3) diel 3 s výmerou 123 m² – pozemok reg. KNC parc. č. 3718/1,
- na ktorých boli umiestnené nasledovné elektroenergetické stavby a zariadenia distribučnej sústavy:
- a) podzemné káblové VN (22 kV) vedenie,
 - b) podzemné káblové NN (1 kV) vedenie,
- vrátane zariadení súvisiacich a potrebných na ich prevádzku v prospech Západoslovenskej distribučnej, a. s., Čulenova 6, 916 47 Bratislava, IČO: 36361518
12. Návrh dodatku č. 1 k zmluve o dielo na zhotovenie diela – Multifunkčná hala v Hornom Srní – uzatvorenej dňa 6. 8. 2020 so zhotoviteľom HUPRO SYSTEMS SE, Štrková 971/10E, 010 01 Žilina s navýšením ceny diela z dôvodov prác navyše a zvýšenia cien stavebných materiálov a s predĺžením doby výstavby.

SÚHLASILO

1. s predĺžením splatnosti faktúr: faktúra číslo 1312900130 na sumu 8 200,- eur so splatnosťou 14. 7. 2019; faktúra číslo 1315900221 na sumu 8 200,- eur so splatnosťou 14. 1. 2020; faktúra číslo 1313000110 na sumu 8 200,- eur so splatnosťou 14. 7. 2020; faktúra číslo 1315000215 na sumu 8 200,- eur so splatnosťou 14. 1. 2021; faktúra číslo 1313100104 na sumu 8 200,- eur so splatnosťou 14. 7. 2021. Splatnosť uvedených faktúr sa predlžuje do 31. 12. 2022.
2. že proces obstarávania a schvaľovania Územného plánu obce Horné Srnie – Zmien a doplnkov 01 potrvá najviac tri roky od uzatvorenia zmluvy o poskytnutí dotácie.

V tomto prehľade sú vypísané a zhrnuté len najdôležitejšie body uznesení. Presné znenie uznesení a kompletne zápisnice zo zasadnutí OZ spolu s výpismi z hlasovania poslancov sú k dispozícii k nahliadnutiu na Obecnom úrade v Hornom Srní, ako i na internetovej stránke obce www.hornesrnie.sk.

Postup pri platení miestnych daní a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

V mesiacoch marec – máj sú občanovi (právnickým aj fyzickým osobám) doručené oproti podpisu ROZHODNUTIA.

Občan má **45 dní od doručenia rozhodnutia** na jeho zaplatenie. Platbu môže uskutočniť internetbankingom, cez QR kód, šekom alebo osobne v hotovosti alebo kartou.

Keď do 45 dní občan neuskutoční platbu, posla sa občanovi VÝZVA.

Občan má **15 dní od doručenia výzvy** na jej zaplatenie. Platbu môže uskutočniť internetbankingom, cez QR kód, šekom alebo osobne v hotovosti alebo kartou.

Pri platbe prosíme o používanie variabilných symbolov z rozhodnutí na identifikáciu. Ak niekto iný za vás uskutočňuje platbu, tak v poznámke

uvedte aj meno, priezvisko, adresu poplatníka!

Pokiaľ občan neuhradí poplatky v týchto termínoch, začína **exekučné konanie**.

Od roku 2021 si obec vykonáva exekúcie sama.

Zisťovanie údajov o dlžníkoch je na základe súčinnosti so sociálnou poisťovňou, bankami a políciou, ktoré nám poskytnú potrebné údaje

Po poskytnutí údajov sa začína proces exekučného konania. Proces exekučného konania je nasledovný:

1. Vydá sa ROZHODNUTIE (začatie daňového exekučného konania)
2. OZNÁMENIE o začatí daňového exekučného konania (posla sa ZAMESTNÁVATEĽOVI alebo BANKE, alebo POLÍCII)
3. DAŇOVÁ EXEKUČNÁ VÝZVA (posla sa dlžníkovi)

4. DAŇOVÝ EXEKUČNÝ PRÍKAZ (posla sa dlžníkovi aj zamestnávateľovi alebo banke, alebo polícii)
5. UKONČENIE DAŇOVEJ EXEKÚCIE (v prípade, že dlžník zaplatí nedoplatky)

Poznámka:

Polícia sa kontaktuje preto, lebo **zadržanie vodičského preukazu** je jeden z nástrojov vymáhania nedoplatku od dlžníka.

Podávanie žiadostí na prijatie dieťaťa do MŠ

Vedenie ZŠ s MŠ oznamuje, že podávanie žiadostí na prijatie dieťaťa do MŠ sa uskutoční v dňoch **od 2. do 4. mája 2022** v kancelárii zástupkyne pre MŠ v sídle MŠ v čase **od 10.00 do 15.00** hod.

Zákonný zástupca prinesie vyplnenú žiadosť podpísanú oboma rodičmi a potvrdenú detským lekárom. Prítomnosť dieťaťa sa nevyžaduje.

Žiadosť vyplňajte presne – meno a priezvisko tak, ako je uvedené v rodnom liste. Ak sú v rodnom liste obaja rodičia, musia byť uvedení a podpísaní aj v prihláške. K overeniu je potrebný rodný list dieťaťa a preukaz totožnosti zákonného zástupcu.

Žiadosť je dostupná na webovej stránke MŠ v časti **Pre rodičov > Tlačivá** alebo v kancelárii zástupkyne MŠ.

Fašiangy, Turíce...

Černičkovci opäť nezabudli na dobré zvyky a tradície a spolu s mladými nadanými hudobníkmi zavŕšili fašiangové obdobie tradičným hraním po obci. Neobišli ani obecny úrad – za spiestrenie dňa a dobrú náladu do pôstneho obdobia ďakujeme.

FOTO: MÁRIA CHOVAČÍKOVÁ

Podakovanie

Obec Horné Srnie chce touto cestou poďakovať pani

Dagmar Kubíčkovéj

za dlhoročné vedenie, nasadenie, pripravenosť, prevenciu, údržbu techniky a rýchle zásahy, ktoré koordinovala ako veliteľka Dobrovoľného hasičského zboru Horné Srnie 21 rokov (2001 – 2022). V neposlednom rade chceme poďakovať aj za prípravu mladej generácie hasičov v krúžku detí. Do ďalších rokov vám prajeme veľa šťastia a úspechov, a to v pracovnom i osobnom živote.

Zároveň sa tešíme na spoluprácu s novým veliteľom DHZO p. Adamom Kubíčkom.

Otázky občanov

Jozef Húserka
starosta obce

Prečo je zberný dvor zavretý celé tri mesiace? Nemohol by byť v zimných mesiacoch otvorený aspoň raz za mesiac? Kde majú občania vyhodit napr. vianočné stromčeky?

Zberný dvor je zatvorený z dôvodu, že mrzne, občanmi dovezený stavebný materiál v kontajneroch primrzne a nevieme ho vysypať. Centrum BRO v Nemšovej je zatvorené, nemáme kde vyviešť BRO.

Vianočný stromček môžu občania obrezať od konárikov, dať do kompostéra, kmienok nechať na svojom dvore a v marci ho doviesť na zberný dvor, resp. zoštíepkovať a použiť na mulčovanie.

Na separovaný zber sú k dispozícii hniezda v počte 17, kde je možné uložiť zložky separovaného zberu. To je dôvod prečo je dvor zatvorený.

Na ulici Pod Zábrehom bolo vyrúbaných pomerne veľa stromov v jednej časti (cca oproti domu p. Štefánka). Prečo? Kto dal na to povolenie? Budú tieto stromy nahradené novými? Kedy?

Na výrub stromov bol vydaný súhlas Obce Horné Srnie zo dňa 13. 10. 2021 a 25. 11. 2021 a boli dodržané všetky procesné úkony vrátane určenia náhradnej výsadby a termínu ich výsadby.

Ihličnaté stromy majú plytké korene a pri veternom počasi hrozilo ich vyvrátenie a poškodenie majetku (ploty, dom, automobily). Orechy, ktoré boli vyrúbané, boli napadnuté škodcom.

Kedy sa plánuje začiatok rekonštrukcie chodníka v časti Rybníky?

Po 10. 4. 2022 sa začne verejné obstarávanie predmetnej investície. V zmluve, ktorá bude súčasťou obstarávania, bude aj harmonogram prác. Predpokladám, že začneme v júni 2022 a rekonštrukciu ukončíme v auguste 2022.

Plánuje sa výstavba novej cyklotrasy hore cez Lány. Tá však bude na kopci končiť a pokračovať pôvodnou poľnou cestou. Prečo obec radšej neinvestovala do opravy cesty na Fodorku, ktorá by aj pre cyklistov spojila lokalitu Srnie – Bolešov?

Výstavba novej cyklotrasy je zazmluvnená a ide sa realizovať. Začiatok realizácie je v mesiaci apríl 2022.

Obec čerpá finančné prostriedky na vybudovanie cyklotrasy z programu INTER-REGV-A. Vedúcim partnerom je Združenie obcí mikroregionu Valašské Kloboucko, obec Horné Srnie je hlavným cezhraničným partnerom. Názov projektu je: Na kole po rozhlednách česko-slovenského pohraničí s požadovanou výškou NFP 2 382 584,70 €.

Vybudovanie tejto cyklotrasy bolo aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horné Srnie, ktorý bol spracovaný a schválený v roku 2015. Táto investícia smeruje do Antonstálskej doliny a na rozhľadňu v Trenčianskej Závade.

Zvažovali sme aj rekonštrukciu cesty v Sietnom smerom na Fodorku, ale zo skúsenosti vieme, že ak by cesta mohla slúžiť aj vozidlám Lesy SR, nemohli by sme čerpať finančné prostriedky na výstavbu cyklotrasy. Ďalší argument je, že kataster obce Horné Srnie sa končí pri rybníku a po horizont na Fodorku by cesta zostala v neupravenom stave. Lesy SR, v tejto lokalite obhospodaruje okolité lesy, vykonávajú ťažbu a táto cesta je jediná, po ktorej je možný prístup do tejto lokality. Ťažké nákladné autá by cestu poškodili vo veľmi krátkom čase.

Viaceré vysielacie obecného rozhlasu sú nefunkčné. Prečo sa urgentne nerieši ich oprava?

Obec má zmluvne zaručený servis firmou JD Rozhlasy, u ktorej si objednáme servis, resp. opravy nefungujúcich vysie-

lačov. Vzhľadom na pandemickú situáciu a nedostatok elektronických súčiastok ako aj personálne problémy servisnej firmy, nevieme zabezpečiť okamžité odstránenie porúch, za čo sa občanom ospravedlňujeme. V prípade, že nutne potrebujete vedieť, čo bolo vyhlásené v obecnom rozhlase, volajte na telefónne číslo 0901 769 333 a posledné vyhlásenie oznamov vám bude zo záznamu automaticky zopakované. Upozorňujeme, že hovor je spoplatnený.

Kedy bude dokončená/otvorená športová hala?

Športová hala je v procese kolaudácie. Chýba nám vyjadrenie niektorých orgánov a taktiež nám chýba vybavenie športovej haly – skrinky do šatní, bránky, siete a ostatné športové vybavenie, aby sa hala plnohodnotne mohla začať prevádzkovať. Predpoklad otvorenia športovej haly je od 1. 5. 2022.

Chcel by som upozorniť všetkých majiteľov motorových vozidiel na novelu zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, ktorý bol novelizovaný návrhom zákona 508/2021, ktorý okrem iného zakazuje parkovanie na chodníkoch všade tam, kde nie je osadená značka povoľujúca parkovanie na chodníku. Vzhľadom na to, že v našej obci nie sú chodníky široké 1,5 m, ktoré zákon určuje ako „súvislú voľnú šírku chodníka najmenej 1,5 m“, je v našej obci parkovanie na chodníku prakticky vylúčené. Čo sa týka státi na ceste – pri státi musí zostať aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m pre každý smer jazdy – §23 odst. 1 zákona 8/2009 Z. z. Zákon o cestnej premávke.

Svoje otázky môžete posilať na urad@hornesrnie.sk

Karneval v MŠ

Mária Kumančíková

Fašiangy sú časom radosti a veselosti. Neodmysliteľnou súčasťou fašiangového obdobia v MŠ je karneval. Inak tomu nebolo ani v tomto roku. Deti prichádzali do svojich tried v zaujímavých a pestrôfarebných maskách,

v ktorých strávili celé predpoludnie. Začali promenádou masiek, hrali pohybové hry, súťažili s balónmi a loptami. Na diskotéke si zatancovali na detské ľudové i moderné piesne. Celou MŠ sa niesol spontánny a šťastný detský

spev a smiech. Radosť im priniesla aj sladká maškrtka na záver. Vďaka patrí i rodičom, ktorí si dali námahu a svojou tvorivosťou zhotovili deťom originálne masky. Dovidenia opäť o rok.

FOTO: ARCHÍV MŠ

Morena, Morena

Petra Vidomanová

Keď slnce zasvieti, zima preč odletí. Už letí, už letí, radujú sa deti. Slnko pekne hreje, na deti sa smeje.

Aj na naše deti zo škôlky sa slniečko usmievalo. Deti s radosťou vyrábali krásnu Morenu, brezové prúty vytvarovali, krčili papier, pripevňovali látku. S More-

nou tancovali na škôlkarskom dvore, pýtali sa jej: Morena, Morena, kde si prebývala? Deti potom spoločne s Morenou kráčali cez našu dedinku až k rieke Vlára. Pani učiteľky zapálili Morenu a deti z mosta pozorovali, ako prúd vody odnáša Morenu a spolu s ňou zimu a všetky neduhy. A my sa tešíme že príde voňavá, pokojná jar.

FOTO: ARCHÍV MŠ

Včielky v materskej škole

Katarína Kramlíková

V tomto roku sa prvýkrát deti z našej MŠ zapojili do projektu EDUBEE – Včielky pre školy. Cieľom projektu je zvýšiť povedomie učiteľov a detí o opeľovačoch, ich spôsobe života a ochrane. Deti sa v prezentácii dozvedeli o ich živote, o liahnutí, ale aj ako sa majú starať o včielky. Vopred sme si pripravili domček pre včielky. S deťmi sme ho nalakovali,

osadili striešku, blatom zaslepili trubičky a umiestnili domček na slniečko. Keďže nám počasie prialo, už vo štvrtok 17. 3. sme mohli včelie vajčka – kokóny umiestniť do domčeka. Zatiaľ denne domček a trubičky s deťmi pozorujeme a neostáva nám nič iné, iba trpezlivo čakať, až sa nám včelia rodinka s pomocou teplých jarných slnečných lúčov rozrastie.

FOTO: ARCHÍV MŠ

Korčuliarsky kurz

Tatiana Papierniková

Posledný februárový týždeň sa naši predškoláci a deti 2. triedy ZŠ zúčastnili korčuliarskeho kurzu na zimnom štadióne MHK v Dubnici nad Váhom. Všetky deti sa zhostili tejto pohybovej aktivity statočne a bojovali s tvrdým ľadom, ako sa patrí. Mnohí sa postavili na korčule prvýkrát. Deti sa učili padať, vstávať, šmýkať sa po ľade, kĺzať a jazdiť na oboch nohách. Iní sa výborne zdokonalili a ukázali svojim kamarátom, že sa to dá zvládnuť. Každý tréning prebiehal hrovou formou, sprevádzaný smiechom a radosťou detí. Kurz viedli licencovaní tréneri, ktorým patrí poďakovanie, že počas celého týždňa povzbudzovali deti a pomáhali im prekonať prvé prekážky na ľade. Posledný deň sa uskutočnilo vyhodnotenie korčuliarskeho kurzu. Všetky deti dostali za svoju usilovnosť, šikovnosť a statočnosť, preukázanú počas celého kurzu, účastnícky diplom a sladkú odmenu vo forme medaily. Deti sa trénerom odvdáčili vyrobeným darčekom – veľkým srdcom s kreslenými obrázkami.

FOTO: ARCHÍV MŠ

Odídenci z Ukrajiny v našej obci

Keď sa môj manžel 7. marca vrátil z práce z Nitry, spýtal sa ma, či by sme vedeli prichýliť na nejakú dobu, približne na mesiac, deväť Ukrajincov – štyri ženy a päť detí.

Sylvia Nachtmanová

Vlastníme nehnuteľnosť na Kameneckej ulici, ktorú využívame na rôzne rodinné stretnutia s priateľmi, a tu bolo možné týchto ľudí umiestniť, len sme museli tieto priestory vybaviť postelami s príslušenstvom. 8. marca večer o 20.30 hod. k nám prišli 2 osobné autá s týmito ľuďmi. Ide o jednu rodinu, ktorú tvoria: Aňa – stará mama, jej dcéra Lesia so synom Kirilom (13 r.) a dcérou Kristínou (15 r.), nevesta Aňa s dcérkami Katarínou (10 r.) a Anastáziou (14 r.) a švagriná Lesie Natália so synom Daniilom (9 r.). Rozhovor som robila prevažne s Lesiou.

Za akých okolností ste odišli na Slovensko?

Pochádzame z južnej časti Kyjeva. V deň, keď vypukla vojna, východne od Kyjeva padali bomby a horelo. Boli sme poschovávaní v pivniciach a v podzemí. Takto sme žili týždeň. Naši manželia rozhodli, že tam nemôžeme zostať, tak sme sa presunuli na západ do zakarpatskej oblasti, kde sme boli 3 dni. Keďže môj manžel spolupracuje s niektorými firmami na Slovensku, oslovil svojho obchodného partnera, či by nebolo možné nájsť vo vašej krajine útočisko pre svoju rodinu. Tak sme sa ocitli v Hornom Srní. Po prihlásení na cudzineckej polícii sme obdržali štatút odídencu.

S akými pocitmi ste odchádzali z Ukrajiny?

Zo zakarpatskej oblasti nás manžel s bratom odviezli na ukrajinsko-slovenskú hranicu a po niekoľkohodinovom čakaní

sa nám podarilo dostať sa na Slovensko. Tu sa nás ujali príjemní ľudia. Čakalo nás pohostenie a pohodlné spanie. Na druhý deň s nami absolvovali prihlásenie na cudzineckej polícii. Hneď ako sme sa boli prihlásiť na obecnom úrade, nám bol veľmi nápomocný starosta pán Húserka. Spolu s pracovníčkami obecného úradu nám zabezpečili najnutnejšie toaletné a hygienické potreby ako i základné potraviny.

Od 21. marca má každý z nás zabezpečené jedno teplé jedlo denne. Taktiež sme mali možnosť vybrať si rôzne oblečenie v charitatívnom sklade, ktorý spravujú pani Zita Kebísková a pani Irena Zacharová.

Ako trávite dni tu v Hornom Srní?

Keďže škola v Kyjeve funguje, deti sa dopoludnia učia online. Popoludní sa chlapci venujú rôznym športovým aktivitám na ihrisku za školou. Tam sa spriatelili s chlapcami Fabiom, Milanom a Milošom a už spolu s nimi chodia na futbalové tréningy žiakov a sú veľmi spokojní. Najmladšia Katarína sa pri bicyklovaní po dedine skamarátila s Evičkou a spolu sa bicyklujú. My dospelé, keďže máme vysokoškolské vzdelanie, hľadáme si prácu, ktorá by aspoň sčasti zodpovedala našim predstavám. Už sme absolvovali nejaké pracovné po-

hovory v Novej Dubnici a ešte ideme k manželovmu obchodnému partnerovi do Nitry, kde máme tiež prisľúbenú určitú pomoc v práci.

Michal nám spojzndil 5 bicyklov, takže môžeme podnikáť malé výlety po cyklotrase.

Cez víkendy sa snažíme spoznávať okolie. Už sme navštívili Trenčín, Trenčiansky hrad, Dubnicu nad Váhom, Novú Dubnicu. Teraz sa chystáme do Trenčianskych Teplíc. Keď sme odchádzali na Slovensko, manžel mi prízvukoval, aby sme isto navštívili Prahu. On tam už bol a bol z nej nadšený. Nie je to až tak ďaleko ako z Kyjeva, takže určite sa vyberieme aj do Prahy.

Čo vám u nás najviac chýba?

Samozrejme manželia, ktorí zabezpečujú teritoriálnu obranu Kyjeva, a naši priatelia a blízki. S manželmi sme v dennom telefonickom kontakte, informujú nás o situácii na Ukrajine. Deťom chýbajú ich priatelia a mimoškolské aktivity. Kristína hrá na klavíri a teraz nemá možnosť cvičiť. Malá Katka trénuje gymnastickú akrobáciu, ktorú tiež nemá kde a s kým trénovať.

Ako vidíte svoju budúcnosť v nasledujúcich mesiacoch?

Ťažko povedať, pretože všetko závisí od toho, ako sa situácia vyvinie v najbližších dňoch. Boli by sme najšťastnejší, keby skončil vojnový stav a mohli sme sa vrátiť domov. Najviac nám chýba pokojný život, ktorý sme viedli doma.

FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ

Strelnica

Alojz Krajčí

Iste išlo o dohodu medzi spojencami. To mi doteraz nikto nevysvetlil, ani som sa nedočítal, prečo to tak bolo. Neviem to ani časovo ohraničiť, odkedy to bolo.

Viem, že nemeckí oficieri bývali v rodinnom dome, v ulici Súhrada, už je asanovaný, oproti terajšiemu obchodnému centru a lekárne. Vedľa oploštenia ZŠ a MŠ, v mieste spomenutého obchodného centra, boli súkromné role – zelnice. Nemeckí oficieri tu mali vybudovanú strelnicu, kde denne cvičili. A nášmu „lídrovi“ Miškovi neušlo, aby si nezistil, čo sa dá na tomto mieste, keď vojaci necvičili, získať. Plocha nebola ohradená a mimo času cvičení bola

voľne prístupná. Miško, ako náčelník muničného skladu u nás doma, bol veľmi spokojný, keď sme na cvičišti našli aspoň jeden náboj do nemeckých pištolí. A to sa nám takmer vždy podarilo. Doma sme mali zbierku rôznych nábojov, ktoré som po obhliadke konzervoval a spolu sme ich ukladali zaujímavým spôsobom. Na neokožovanej stene novej maštale sa dali v medzerách medzi kvádrmi vyškriabať ideálne priestory, do ktorých sme zakonzervované náboje vkladali, a znova vyplnili maltou. Túto profesiu som vykonával svedomito až do obdobia po skončení 2. svetovej vojny. Prečo?

Mohli za to nemeckí vojaci, ktorí pri odchode „domov“ cez našu obec hromadne odhadzovali všetko, čo ich

zaťažovalo. Zbrane bez záverov, tie vysypali do rieky. Kvéry sme nachádzali v hatiach blízko Via Regni. Miško vedel nájsť časti zmontovať a v mierových podmienkach sme mali doma arzenál nemeckých, ale aj maďarských zbraní, ktoré sme využívali na pytliacke účely. Ešte som nenapísal, že pri zbieraní zbraní sme nachádzali aj množstvo streliva, ktoré som tiež starostlivo konzervoval tak, ako je vyššie napísané.

Dobre sa pamätám na nočné postriežky, najmä na diviakov. Viem, ako sme mali pytliacke kvéry. Mali skrútené kolby, aby sa dali lepšie ukryť pod nohavice, ale lepší spôsob bol ich ukrytie v blízkosti lovu do kríkov za Drábovým alebo trochu ďalej nad

Hanákovým jarkom. Len jedno ma doteraz mrzí: že sme nikdy nič nezastrelili. Ako odmena bolo pre mňa, keď mi Miško dal vystreliť svietiaci náboj smerom na cestu Via Regni. Doteraz si živo pamätám na nádhernú trajektóriu strely.

Čo sa stalo s ostatnými zbraňami, neviem. Viem iba to, že niečo Miško rozdal, ale viem, čo sa stalo so zakonzervovanou muníciou. Bola to iba náhoda, bolo to takto. Asi v rokoch 1970 – 1975 som postupne odstraňoval zostatky rodného domu. Bola to časť, kde som pred rokmi skrýval muníciu. Vtedy mi švager Miro ukázal známy balíček a pýtal sa, čo to je. S úsmevom som mu povedal, ako som sa stal skladníkom munície.

Lavička pod hruškou

Obsah obecných novín už niekoľko čísel tvoria aj články o tzv. akciách Z. Ide o aktivity skupiny dobrovoľníkov, ktorí bez nároku na honorár či zviditeľnenie prispeli k zveľadeniu blízkeho okolia. Kým jedni vyčistili potok na Hornom konci, iní výsadbou skrášili priestory za kostolom. Aktuálne sa k ľuďom, ktorým nie je ľahostajné prostredie, v ktorom žijú, pridáva aj miestna mladá rodina. Vďaka jej aktivite si môžete po prechádzke okolitými lúkami oddýchnuť na novej lavičke.

Martina Šumichrastová

Ako rodina sa snažíme tráviť čo najviac nášho voľného času v prírode – najmä v našom okolí. Máme tu neskutočne veľa krásnych miest, ktoré majú za sebou aj určitú históriu. My mladí rodičia sa snažíme deťom odovzdať čo najviac informácií o našom blízkom okolí, o miestach v prírode, ktoré majú svoje čaro. Často však ani my sami netušíme, prečo je napr. na nejakom strome umiestnený sv. obrázok, aká tradícia sa spája s daným miestom.

Čistou náhodou potulkami našou blízkou prírodou na jar 2021 sme začali tráviť veľa času na lúke nad domom rodiny Nitschneiderovej (lúka vedľa Lánov, konkrétnejšie medzi Gereškou a Lánami), kde sa nachádza približne 120-ročná hruška. Z rozprávania pána Nitschneidera sme

zistili, že na miesto pod starú hrušku chodieval už jeho otec, ktorý na hrušku pripevnil jeden svätý obrázok. Pod hruškou vraj bol aj malý plôtik. Neskôr sem chodili aj iní ľudia, ktorí sa o priestor v okolí hrušky starali. Nevieime však ktorí, ale verím, že staršia generácia nás po prečítaní článku kontaktuje a porozpráva nám, kto všetko a čo všetko zažili na tomto mieste.

Miesto nás natoľko očarilo, že spoločne s manželom a dcérami sme tam začali tráviť naše rodinné chvíle hraním hier, sedením na deke a pozorovaním okolitej prírody, čítaním kníh a piknikovaním, až nakoniec sme postupne začali na lúku brávať záhradné náradie, hrable, nožnice na stromy a miesto sme začali zveľadovať. S ďalšími mamičkami z dediny sme si spravili jarnú brigádu, počas ktorej sme aj spolu

s deťmi vyhrabávali listy, strihali kry a pod.

Neskôr skrsla manželovi myšlienka, že by bolo super, keby sme pod hruškou spravili drevenú lavičku. A tak jedného dňa v apríli roku 2021 sme si nabalili štrk, cement, vodu do vedier, vopred vyrobenú lavičku z dreva v manželovej dielni a potrebné náradie na vybetónovanie základov pre lavičku. K hruške sme sa vyviezli naším malým terénnym autom aj s vlečkou a vytvorili príjemné posedenie nielen pre nás, ale najmä pre okoloidúcich ľudí a ľudí, ktorí túto lokalitu navštevovali už dávno pred nami, a stále navštevujú. Vieme napríklad o rodine Matejkovcov, ktorá na miesto pod hruškou chodí pravidelne. Tiež mladé mamičky, ktoré v skorú rannú hodinu v nedeľu trávia svoj čas aktívnym pohybom v prírode a svoju aktivitu ukončujú práve na tomto mieste, kde si pri východe slnka vychutnávajú rannú kávu.

Do budúcnosti by sme chceli obrázky na hruške obnoviť, zrekonštruovať drevený rám a doň vložiť pôvodné obrazy. S obnovou obrázkov by sme chceli pokračovať aj v iných lokalitách nášho revíru. Verím, že s Božou pomocou a modlitbami, ktoré v tomto priestore už boli vyslovené, to zvládneme a budeme pokračovať v realizovaní našich plánov. Povzbudzujeme všetkých nadšencov prírody, aby sa inšpirovali touto myšlienkou a vytvárali podobné miesta, ktoré by slúžili na oddych a načerpanie nových síl.

FOTO: AUTORKA

Vzkriesenie v bežnom živote

Dokončenie zo str. 1

Ak som citlivý k Ježišovým pokynom, ak žijem svoj všedný deň vo viere v prítomnosť vzkrieseného Pána, potom sa mi veci tak poskladajú, tak do seba začínajú zapadať, ako by som ich nikdy dohromady nezložil. Potom sa začnem vyrovnávať s protikladmi, ktoré ma dosť často znepokojujú: modlitba a práca, povolanie a rodina, protichodné potreby a city vo mne samom. Všetko je odrazu JEDNO. Prestávam proti tomu bojovať. Všetko smie byť tak, ako je. Všetko má svoj zmysel. „Učeník, ktorého Ježiš miloval, povedal Petrovi: „To je Pán.“ Len čo Šimon Peter počul, že je to Pán, pripásal si šaty – nebol totiž oblečený – a skočil do mora.“ Pre mňa je oná veta: „To je Pán“ dôležitou cestou, ako sa so Vzkrieseným stretnúť uprostred všedného dňa!

Ide o to, aby som si v modlitbe prešiel svoj všedný deň a pritom si všade predstavoval: „To je Pán!“ Pán je pri mne, keď sedím v kancelárii pri počítači. Pán je to, ak o niečom besedujem. Pán je to, ak sa idem modliť do chóru. Pán je to, keď kráčam mestom... Ak si sprítomním túto vetu vo všetkých denných situáciách, potom všetko nadobudne novú tvár. Potom spoznám, že ku vzkrieseniu dochádza uprostred mojej každodennosti

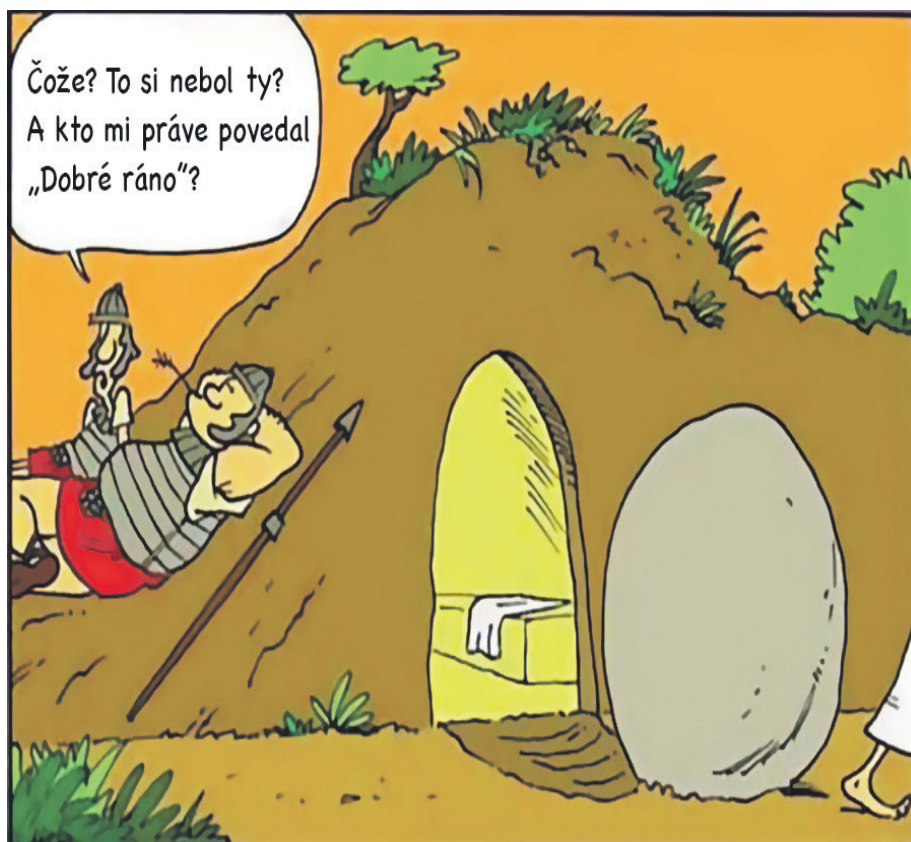
a že je možné aj pri tej najbanálnejšej práci. Atmosféra sa celkom zmení – už nie som sám. Po boku mi stojí sám vzkriesený Pán a naplňa môj bežný deň teplom svojej lásky a svetlom svojho vzkriesenia.

V každej situácii si hovorte: „To je Pán!“ Potom možno k svojmu úžasu odhalíte, ako bežne žijete bez vzťahu ku Kristovi, ako sa váš všedný deň osamostatnil od Boha. Ak ale budete všetko robiť pozorne a s vedomím Kristovej prítomnosti, potom sa váš bežný život premení. Budete stále a znova vďačne prežívať, ako sa protiklady vzájomne zmierujú, ako veci do seba nanovo zapadajú, ako sa často nepreklenuteľné protiklady rozpúšťajú, ako sa vám život darí na nový spôsob. To už potom nebude vaša zásluha, ale zážitok a skúsenosť Vzkrieseného uprostred vášho života.“

SPRACOVANÉ PODĽA KNIHY ANSELMA GRÜNA, EXERCÍIE PRO VŠEDNÝ DEN

Nech svetlo, láska a pokoj vyžarujúce z veľkonočného tajomstva nášho Pána preniknú celý váš život.

Zo srdca praje a vyprosuje
Dušan Berta

Na mieste starej športovej haly vyrástla úplne nová

Fotosumár 2021

Do minulého čísla sa nevošiel tradičný fotosumár uplynulého roka, preto ho prinášame teraz. Pripomeňte si s nami najvýznamnejšie udalosti roku 2021.

FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ (5×), ARCHÍV KAMENČEK (1×), ARCHÍV CYKLOMARATÓNU (1×)

Nový úsek cyklotrasy vedie až na hranicu s Českou republikou

Na štart 6. ročníka cyklomaratónu v Hornom Srní sa postavilo spolu 255 pretekárov

Prehĺbenie koryta Vláry Pod Zábrehom

Ukážka hasičského zásahu počas obecnej párty

Letná škola ľudového tanca

Zoštíhľená terasa kultúrneho domu

Školské správy

Martina Hanusová
riaditeľka školy

Tohtoročnú zimu sme v škole prežili v znamení zatvárania tried do karantény a striedania prezenčného a dištančného vyučovania. Od marca boli upravené protipandemické opatrenia, ktoré už izolujú iba pozitívneho žiaka. Táto situácia nám umožnila obnoviť krúžkovú činnosť, zrealizovať korčuliarsky kurz a naplánovať školu v prírode a ďalšie akcie, workshopy, exkurzie, výlety. Konečne sa vraciame k bežnému chodu školy.

Obmedzenia neumožňovali realizovať všetky školské súťaže a olympiády prezenčne, takže niektoré z nich prebehli aj on-line. Z nich vyberáme:

Hviezdoslavov Kubín

Vítazi školského kola Lívia Hošová (3. B), Ondrej Mikuš (5. B), Hugo Štefula (6. A) a Eliška Vavrušová (9. A) sa 21. februára zúčastnili obvodného kola v Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne. Do okresného kola postúpil Ondrej Mikuš s textom od Valentína Šefčíka.

Biologická olympiáda

Vo februári sa žiaci 9. A Natália Bicskeyová a Eliška Vavrušová zúčastnili okresného kola biologickej olympiády v teoreticko-praktickej časti v kategórii C. Obe žiačky sú úspešné riešiteľky. Ich spolužiak Torben Tinák sa zúčastnil okresnej biologickej olympiády v praktickej

časti v kategórii C. S témou Chov psa v dome sa umiestnil na 1. mieste.

Geografická olympiáda

Vo februári sa darilo v okresnom kole viacerým žiakom. Úspešnými riešiteľmi sa stali Linda Pavlovičová (8. A), Eliška Chlebanová (8. A), Matej Kebísek (9. A), Nela Makovcová (6. A), Fabio Jacinto (6. A), Sebastián Šimák (6. A), Simona Chmelinová (5. A), Laura Bahnová (5. A) a Adam Savka (5. A).

Olympiáda v anglickom jazyku

V okresnom kole zadarmo reprezentoval školu Milan Kristín, ktorý sa stal úspešným riešiteľom.

Matematická olympiáda

Žiačky 5. A Vanesa Kebísková, Simona Chmelinová a Laura Bahnová sa stali úspešnými riešiteľkami okresného kola.

Po dvojročnej prestávke sa 6. apríla uskutočnilo celoslovenské Testovanie 9 z predmetov matematika a slovenský jazyk a literatúra.

Žiaci sa v rámci pracovného vyučovania a polytechnickej výchovy podieľajú na čistení, skrášľovaní a údržbe školského areálu a zelene.

Vynášanie Moreny v réžii Kamenčeka prinieslo trocha kultúry do ulíc našej obce. A dúfajme, že s Morenou sme odprevadili aj koronu.

FOTO: ARCHÍV ŽŠ

Srdcom, dušou učiteľ

Martina Hanusová
riaditeľka školy

Na konci marca pri príležitosti Dňa učiteľov sa mi znova naskytla príležitosť poďakovať všetkým učiteľom našej školy za ich náročnú pedagogickú prácu, trpezlivosť a odhodlanie učiť aj v neľahkých podmienkach. Prajem im veľa zdravia, pracovného elánu, tvorivých síl a veľa úcty od okolia za napĺňanie nedocenennej, ale pre život a našu budúcnosť dôležitej úlohy.

Ocenenie „Srdcom, dušou UČITEĽ“ si v tomto roku za svoju prácu prevzala pani učiteľka z materskej školy Petra Vidomanová. Práca pani učiteľiek v materskej škole je veľmi špecifická, okrem odborného vzdelania je podmienkou na jej úspešné dlhoročné vykonávanie kladný vzťah k deťom a ich rodičom, množstvo trpezlivosti a lásky, ktorú deti musia cítiť.

Pani učiteľka Petka pôsobí ako pedagóg v Materskej škole v Hornom Srní už 23 rokov. Hoci jej stredné vzdelanie bolo stavebného zamerania, cítila, že deti a práca s nimi ju priťahujú viac. Učiteľstvo si doplnila na pomaturitnom štúdiu na Pedagogickej a sociálnej akadémii v Bratislave. Jej kolegyne ju opísali ako osobu, ktorá dokáže svojimi komunikačnými schopnosťami citlivo a trpezlivo vyjsť v ústrety každému rodičovi i spoluobčanovi. Jej nesmierna ochota pomáhať a obetovať sa pre iných, často aj na úkor zdravia, je obdivuhodná. Svojimi aranžérskymi a kreatívnymi zručnosťami zdobí nielen interiér školy, ale i verejné a súkromné podujatia v obci. Do práce jazdí na bicykli plne naloženom rôznymi dekoráčnymi a prírodnými materiálmi, z ktorých vykúzlili originálne diela, a tak prispieva k rozvoju environmentálnej i estetickéj výchovy. Taktiež jej nie je ľahostajná ani okrasná a úžitková záhrada v areáli MŠ, kde prikladá ruky k dielu aj vo svojom voľnom čase. Jej ľudskosť, zbožnosť a pokora nás všetkých obohacujú, a preto sa každý v jej prítomnosti cíti dobre. A čo je hlavné, deti ju milujú a ona im svoju lásku opätuje aj svojou náručou. Prajeme jej hlavne veľa zdravia, lásky v rodine, veľa síl v práci a každodenného šťastia.

Petra Vidomanová, ocenená učiteľka

FOTO: ARCHÍV ŽŠ

Korčuliarsky kurz

Aj žiaci prispievajú k tomu, ako škola vyzerá

Vítazi biologickej olympiády

Hviezdoslavov Kubín – obvodné kolo

Úspešní riešitelia geografickej olympiády a olympiády v anglickom jazyku

Matematická olympiáda – úspešné riešiteľky okresného kola

Cesty za poznáním: Študuj v túlavých topánkach

Možností, kam vycestovať na výmenný pobyt počas vysokoškolského štúdia, je dnes veľké množstvo. Ak patríte k študentom s túlavými topánkami a máte v pláne svoje štúdium obohatiť o medzinárodnú skúsenosť, v článku nájdete niekoľko tipov, kde je možné na túto tému hľadať informácie.

Petronela Špirková

Erasmus+

Najznámejším a overeným spôsobom, ako vycestovať počas bakalárskeho alebo magisterského štúdia, je výmenný program Erasmus+.

Zo svojej domovskej univerzity študent vycestuje do zahraničia na výmenný pobyt na tzv. hosťovskú univerzitu. Kam môžete z domácej univerzity vycestovať? Záleží na tom, s akým počtom zahraničných univerzít má vaša škola podpísanú medzinárodnú zmluvu o výmennom pobyte pre program Erasmus+ (Exchange agreement). Ak plánujete počas vysokoškolského štúdia vycestovať napríklad do Nemecka v rámci Erasmu, je dobré si vopred zistiť, či váš odbor a univerzita, na ktorú sa hlásite, ponúka takúto možnosť. Ďalej platí, že z niektorých univerzít je ťažšie vycestovať kvôli vysokej konkurencii medzi študentami, kde je záujem o pobyt vysoký, inde to môže byť jednoduchšie.

Pred odjazdom na Erasmus budete zvažovať: jazyk štúdia, krajinu a univerzitu, výšku štípéndia na jeden mesiac, či vycestujete na jeden alebo dva semestry, načasovanie – v ktorom ročníku štúdia budete môcť vycestovať.

Destináciu si vyberiete podľa toho, v akom jazyku chcete a ste schopný študovať. Na väčšine univerzít je to angličtina, avšak v Nemecku tradične nemčina a vo Francúzsku francúzština. Môžu existovať výnimky. Veľká Británia nie je súčasťou Erasmu. Taktiež existujú rozdiely v náročnosti štúdia, náročnejšie štúdium očakávajte v Nemecku, Rakúsku, Belgicku, Holandsku, Francúzsku, menej náročné napr. na niektorých univerzitách v Španielsku.

Štípéndium je vypočítavané na každý mesiac štúdia a je rôzne vysoké v závislosti od krajiny, do ktorej cestujete. Pohybuje sa od 240 do 350 eur mesačne. Časť štípéndia je najčastejšie vyplatená pred odjazdom a časť počas štúdia. Je možné, že niektoré vysielajúce univerzity zasielajú štípéndium mesačne. Ak si popri štúdiu plánujete privyrobiť na brigáde, vopred sa informujte, aké existujú možnosti. Najlepšie informácie získate od študentov, ktorí už absolvovali Erasmus na danej škole, prípadne vo facebookových skupinách Česi a Slováci v Belgicku / Nemecku atď. Túto

Portál na vyhľadávanie letných škôl v Európe
www.summerschoolsineurope.eu

Ďalšie zdroje:

- Short courses portal
www.shortcoursesportal.com
- Dům zahraniční spolupráce (ČR) www.dzs.cz
- Erasmus Student Network
www.esn.org
- AIESEC Slovensko
www.aiesec.sk

Online štúdium v cudzom jazyku z domu

Na portáloch sa môžete prihlásiť na jednotlivé predmety, ktoré sem vkladajú rôzne prestížne univerzity. Študenti takto môžu nadobudnúť skúsenosť štúdia v angličtine, nemčine, španielčine ešte pred výjazdom do zahraničia. Absolventi majú možnosť vybrať si kurzy od Google či IBM pre profesionálov.

www.edx.org
www.coursera.org

Online dobrovoľníctvo pod záštitou OSN

Vďaka online platforme UN Volunteers môžete spolupracovať s neziskovou organizáciou v Afrike, USA či Číne. Je potrebné zaregistrovať sa na stránke UN Volunteers, následne si vyberáte spomedzi inzerovaných ponúk. Ide o dobrovoľnícku činnosť a tiež možnosť, ako obohatiť životopis, či už pred stážou, alebo ako absolvent.

<https://app.unv.org>

možnosť som vyskúšala počas môjho Erasmu, keď som pracovala ako au-pair pre českú rodinu žijúcu v Leuvene (Belgicko), čo mi pokrylo všetky výdavky na stravu, pričom výdavky na ubytovanie a cestovné hradilo štípéndium (300 – 350 eur mesačne na dobu 10 mesiacov).

Ak by študenti mali rešpekt zo štúdia v cudzom jazyku, na mnohých školách existuje možnosť zapísať si voliteľný predmet v anglickom či inom jazyku. Takto je možné overiť si, či by ste štúdium zvládli. Mimo štúdia môžete skúsiť portály Coursera alebo EdX.

V rámci predprípravy na Erasmus je možné využiť online jazykový kurz Online Linguistic Support na webe Erasmus+.

Podrobné informácie nájdete:

- Na oddelení mobilít na vašej univerzite
- <https://erasmus-plus.ec.europa.eu>
- Aplikácia Erasmus+ pre Android dostupná na stiahnutie zdarma do mobilu – obsahuje typy od absolventov z celej Európy

Vyšehradský fond

Štípéndium určené všetkým študentom z krajín V4 bakalárskeho, magisterského či postgraduálneho štúdia, na študijný alebo výskumný pobyt na univerzite v inej krajine V4. Úspešní uchádzači dostanú finančný grant 2 500 eur na semester na dobu 1 – 4 semestrov.

PhD. študenti môžu požiadať o výskumné štípéndium na Taiwane.

<https://visegradfund.org/apply/mobility>

Stáže v inštitúciách EÚ

Praktické stáže (traineeships / internships) v inštitúciách EÚ sú zaujímavou platenou možnosťou, ako získať prax v odborech ako prekladateľstvo, manažment, ekonómia či odbory IT. Zoznam aktuálne vypísaných stáží je k dispozícii na stránkach EU Careers.

https://epso.europa.eu/job-opportunities/traineeships_en

Fulbrightovo štípéndium

Je štípéndium určené pre postgraduálne štúdium (Fulbright Slovak Student Program), ktoré

umožňuje šesť- až deväťmesačný výskumný alebo študijný pobyt na univerzite alebo inej inštitúcii v USA v rámci vyhláseného školského roka. Patrí k náročnejším programom z hľadiska pravdepodobnosti prijatia z dôvodu vysokého počtu záujemcov. Takisto si kladie vysoké nároky na odbornosť uchádzačov.

www.fulbright.sk

Letné školy

Všetky väčšie univerzity organizujú letné školy, na ktoré sa môžu zapísať študenti z celého sveta. Za účasť môžete získať kredity, ktoré sa započítajú do výsledkov štúdia. Sledujte webové stránky univerzít.

Slovenčina po srňansky

Čo sa stane, keď vám príliš potichu našepkávajú.

Liptovská rara Mara

Róm svätej Alžbety Dóm

Slársky priesmyk vlársky

bratislavské nožky rožky

Obecný hrad v Hornom Srní úrad

rieka Borysa, Morysa Torysa

Veľká Sritánia Británia

Námestie bežnej revolúcie Nežnej

smrdelný vírus smrteľný

malomocenské bloky mocenské

rieka Klára vlára

Kto druhému jamu kope, ten sa nedokope

Meno kráľa, ktorý v rozprávkach vystupuje ako dobrý a spravodlivý:

Matej Hurvín Korvín

Územie sa volá: Malária. Malá Ázia

Do akej skupiny jazykov patrí lapončina a fínština? ABBA ugrofínske

Aký vplyv má letný monzún na pobrežie Ázie? Vyplavuje bordel

Balada P.O.Hviezdoslava sa volá Zuzanka Hraško vie. Hraškovie

Pandémie v minulosti a dnes

Ľudstvo oddávna trápili rôzne choroby a epidémie. Raz za čas sa vyskytli aj rozsiahle pandémie, ktoré sa rozšírili náhle a hromadne na rozsiahlom území. Globálne epidémie sú staré ako ľudstvo samo. Keď sa ľudia pred stáročiami dali do pohybu po zemeguli, spolu s nimi sa začali presúvať aj nákazlivé choroby.

Jolana Hiklová

Rozsah ich šírenia sa dramaticky zvýšil po tom, keď sa človek začal venovať poľnohospodárstvu a medzinárodnému obchodu. Čím bežnejší a častejší bol kontakt ľudí so zdomácnenými zvieratami a následný kontakt medzi ľuďmi, tým rýchlejšie sa epidémie šírili.

Podľa archívnych záznamov ministerstva vnútra medzi najznámejšie epidémie MINULÝCH STOROČÍ patrili mor, cholera a chrípka.

Mor

Mor spôsobovala baktéria *Yersinia pestis*, nazvaná po švajčiarskom lekárovi Alexandrovi Yersinovi, ktorý ju objavil v roku 1894. Jej prenášačom bola blcha pochádzajúca z Egypta, ktorá parazitovala na potkanoch. Mor bol bubonický, zasahujúci lymfatické uzliny, alebo pľúcny, ak sa baktéria dostala do pľúc. Mor sa šírila podobne ako chrípka kvapôčkami. Veľká epidémia moru „čierna smrť“ bola rozšírená po celej Európe v 14. storočí (1347 – 1352). Názov vznikol podľa jedného z príznakov – odumierania a sčernenia končiek prstov a ušných lalôčkov. Podľa odhadov zomrelo na mor asi 25 miliónov ľudí – tretina obyvateľstva. Za veľkú epidémiu sa považuje veľký londýnsky mor v rokoch 1665 – 1666. Nakoniec veľký londýnsky požiar v roku 1666 zlikvidoval prakticky všetky infikované krysy a blchy, čo viedlo k ústupu epidémie. K neskorším väčším lokálnym epidémiám v Európe patrili taliansky mor (1629 – 1631), ktorý bol spojený s pohybmi vojska počas tridsaťročnej vojny, a veľký viedenský mor v roku 1679, pravdepodobne sem znovu zavlečený z východných obchodných prístavov. Územie Slovenska postihovali morové epidémie takmer štyri storočia. Objavovali sa väčšinou počas vojen a povstaní. Posledná veľká morová epidémia u nás bola v rokoch 1709 – 1714. Pre mnohých ľudí bolo určite prekvapením, že táto epidémia dokázala prežiť až dodnes, a posledná veľká vlna udrela len nedávno, v roku 2018 v Jemene.

Morové stĺpy – kamenní svedkovia víťazstva nad epidémiami

Mariánske stĺpy sa stavali na slávu Panny Márie, často ako znak vďaky za ukončenie moru či inú významnú pomoc. Hlavné

Svätý Šebastián prosí Ježiša o život hrobára postihnutého morom počas Justiniánovho moru. Josse Lieferinxe (asi 1497-99) FOTO: WIKIMEDIA (CC)

mesto Slovenska má svoj mariánsky morový stĺp na Župnom námestí a podľa jedného z nápisov bol postavený v roku 1723, teda desať rokov po vypuknutí moru v Bratislave. Medzi najkrajšie slovenské mariánske morové stĺpy patrí nitrianska Immaculata. Dal ju postaviť biskup Imrich Esterházi na pamiatku morových epidémií v rokoch 1710 a 1739. Nemenej atraktívny je aj morový stĺp v Trenčíne. Bol postavený v roku 1712 viedenskými kamenárskymi majstrami na podnet trenčianskeho a liptovského dedičného župana grófa Mikuláša Ilešháziho po morovej epidémii, ktorá mesto Trenčín postihla v roku 1710. Stĺp nesie latinské nápisy oslavujúce

Boha Otca, Syna i Ducha Svätého.

Mnohé mariánske stĺpy sú aj na východnom Slovensku. Tak napríklad v Košiciach „smrť kosila“ v roku 1709. Keď toto utrpenie ustalo, tí, čo prežili, sa poskladali na nový morový stĺp Nepoškvrnenej Panny Márie na mieste starého vojenského popráviska v roku 1723. Podobne aj na bývalom prešovskom popravisku, na Hlavnej ulici v historickom centre, bolo v roku 1751 vztýčené súsošie Nepoškvrnenej Panny Márie. Dali ho tam postaviť jezuiti na pamiatku obetí morových epidémií z rokov 1679 a 1710. Spišské Podhradie si tiež spomína na morovú epidémiu mariánskym stĺpom z roku 1726 na svojom námestí.

Cholera

Cholera mala pôvod v Indii v zlých hygienických podmienkach a do začiatku 19. storočia bola pre strednú Európu neznámou chorobou. Cholera sa rozšírila z delty indického veľtoku Ganga ďalej do Ázie, Európy, Afriky a Severnej Ameriky. Nevyhla sa ani Uhorsku a územiu dnešného Slovenska. V rokoch 1830 – 1832 sa prehnala celou Európou. Napriek rôznym opatreniam si epidémia v Uhorsku vyžiadala okolo 200 000 obetí. Obyvatelia postihnutých obcí boli izolovaní, nesmeli chodiť na trhy, za prácou, zbierať úrodu z polí. Vo viacerých dedinách ľudia hladovali. Epidémiu sa v Uhorsku podarilo dostať pod kontrolu do

konca roku 1831. Cholera v Trenčíne opäť zúrila v roku 1866, keď ju sem priniesli vojaci bojujúci v prusko-rakúskej vojne. Ďalšia vlna v roku 1873 už mesto priamo nezasiahla, avšak v Trenčianskej župe epidémii podľahlo vyše dvetisíc ľudí. Osvojenie si hygienických návykov a zavedenie kanalizácie pomohlo hrozbu cholery a ďalších epidémií v nasledujúcich desaťročiach účinne zastaviť.

Kiahne

Veľkou tragédiou bola epidémia kiahní v rokoch 1806 – 1809. V boji proti nim pomohlo očkovanie. Kiahne boli nebezpečnou nákazlivou chorobou, ktorú spôsobovali vírusy. Zomieralo až 25 % nakazených. Definitívne bolo toto ochorenie očkovaním „zneškodnené“ v roku 1979.

Španielska chrípka

Španielska chrípka bola nezvyčajne smrteľná pandémia chrípky spôsobená chrípkovým vírusom H1N1. Prvou zapísanou obeťou chrípky H1N1 bol kuchár z Kansasu Albert Gitchell. Trvala od februára 1918 až do apríla 1920. Šírla sa v štyroch po sebe idúcich vlnách. Odhadom bolo infikovaných 500 miliónov ľudí na celom svete, t. j. okolo tretiny vtedajšej populácie. Počet obetí pandémie sa zvyčajne odhaduje na 17 až 50 miliónov, niekde sa uvádza až číslo 100 miliónov. Svojím rýchlym šírením a vysokou úmrtnosťou sa stala jednou z najsmrteľnejších pandémií v histórii ľudstva. Španielskou sa nazývala preto, lebo jedine neutrálne Španielsko informovalo v médiách o jej výskyte. Ostatné štáty informácie tajili.

Tuberkulóza

Tuberkulóza, TBC – ľudovo nazývaná aj suchoty, je zdĺhavá infekčná choroba postihujúca všetky tkanivá a orgány ľudí a zvierat. Je to choroba, ktorá je spôsobená baktériou prenášanou malými kvapôčkami, ktoré sa dostanú do vzduchu. Postihuje akúkoľvek časť ľudského tela, ale najčastejší výskyt je v pľúcach. Vďaka zvýšenej hygiene a očkovaniu sa podarilo podstatne znížiť výskyt tejto nákazy vo svete.

Šarlach

Šarlach je akútne infekčné bakteriálne ochorenie spôsobené baktériou *Streptococcus pyogenes* typu A. Typické prejavy sú zápal hrdla, vysoké teploty a výsev drobných vyrážok. Charakteristický je aj malinovitý jazyk a drobné červené

fiačky na podnebí. Neskôr sa pridružuje ošupovanie kože na dlaniach. Možnými komplikáciami pri neliečenom ochorení je aj reumatická horúčka a zápal obličiek.

Osýpky

Osýpky sú infekčným ochorením detského veku, ktoré je sprevádzané charakteristickými vyrážkami. Pôvodcom choroby je vírus osýpok. Jeho prirodzeným hostiteľom je výhradne človek. Šíri sa kvapôčkovou infekciou. Závažnosť choroby spočíva v častých komplikáciách, ako sú zápaly pľúc, priedušiek, uší a centrálného nervového systému.

Čierny kašeľ

Ludovo nazývaný aj divý kašeľ je akútne respiračné ochorenie. Prejavuje sa typickým záchvatovým kašľom trvajúcim až 6 týždňov a následnou dlhodobou rekonvalescenciou.

Epidémie vo svete sú ebola, HIV, vtáčia chrípka a koronavírusy.

Ebola

Vírusové ochorenie sa vyskytuje v niektorých afrických krajinách. Prejavuje sa horúčkami a početnými krvácami v tele. Pre vysokú úmrtnosť patrí medzi najnebezpečnejšie nákazy a darí sa jej najmä v krajinách, kde v spoločnosti chýbajú základné hygienické návyky. Prvý známy prípad pochádza zo začiatku 70. rokov 20. storočia, keď sa lekár Tom Cairns v Kongu (vtedy Zair) nakazil od pitvanej mŕtvol.

HIV

Vírus oslabujúci ľudský imunitný systém a spôsobujúci nevyliečiteľné infekčné ochorenie aids, ktoré sa prejavuje zníženou obranyschopnosťou organizmu. Prvé prípady HIV/AIDS boli popísané v roku 1981 u homosexuálnych mužov. Infekčné ochorenie

Morový stĺp v Trenčíne na pamiatku morovej epidémie, ktorý mal mesto zároveň ochraňovať. FOTO: ARCHÍV J.H.

Pohotovostná nemocnica počas epidémie španielskej chrípky, Camp Funston, Kansas (1918).

FOTO: KONGRESOVÁ KNIŽNICA USA (CC)

Záškrt

Ide o infekčné ochorenie bakteriálneho typu, ktoré sa u nás už takmer nevyskytuje, a to kvôli pravidelnému očkovaniu. Najčastejšie sa prejavuje v hornej časti dýchacích ciest, konkrétne v hrtane, na mandliach, v nosnej sliznici. Ochorenie býva sprevádzané aj viacerými komplikáciami srdca alebo nervového systému, ktoré môžu viesť až k smrti alebo ťažkému poškodeniu zdravia.

Brušný týfus

Brušný týfus je ťažké horúčkovité ochorenie zapríčinené infekciou spôsobenou baktériou Salmonella typhi. Na Slovensku je pomerne vzácny a väčšina prípadov je import zo zahraničia. Vzniká pri požití jedla a vody znečistených baktériou. Charakteristickými prejavmi sú vysoká horúčka, výrazná únava a črevné problémy.

sa prenáša telesnými tekutinami, najmä krvou. Začiatkom milénia sa počet infikovaných ľudí zvýšil na takmer 65 miliónov a do roku 2017 zomrelo na aids asi 35 miliónov ľudí.

Hoci by sa na prvé počutie mohlo zdať, že vtáčia chrípka je len infekčné ochorenie vtákov, týmto chrípkovým vírusom sa môžu nakaziť aj cicavce, vrátane človeka. Prvýkrát ho identifikovali v Taliansku pred vyše sto rokmi a dnes sa vyskytuje celosvetovo. V roku 1997 nechali Hongkončania utrať milión kurenec potom, čo boli zaznamenané prvé prípady kmeňa H5N1 vírusu vtácej chrípky aj u ľudí. Riziko spočíva v mutácii tohto kmeňa, čím by sa stal ľahko prenosný i z človeka na človeka.

Najviac skloňovaným pojmom súčasnosti na celom svete sa stala epidémia koronavírusom. Obalené vírusy z čeľade Coronaviridae sa vyskytujú u človeka, prasiat a vtákov.

Vyvolávajú najmä choroby dýchacích ciest a spôsobujú ochorenia s rôznou závažnosťou, od bežného prechladnutia až po závažné ochorenia MERS či SARS. Nový koronavírus, ktorý spôsobuje ochorenie COVID-19, po prvý raz zaznamenali koncom roka 2019 v čínskom veľkomeste Wu-chan. Z tohto epicentra nákazy sa koronavírus rozšíril do celého sveta a v súčasnosti sa ním vo svete nakazilo 263 mil. ľudí a zomrelo na toto ochorenie viac ako 5 mil. ľudí. Očkovanie a vybudovanie imunity v spoločnosti však môže zabrániť šíreniu nákazy. Čím viac ľudí je voči chorobe imúnnych, tým je menej pravdepodobné, že sa vírus bude ďalej množiť.

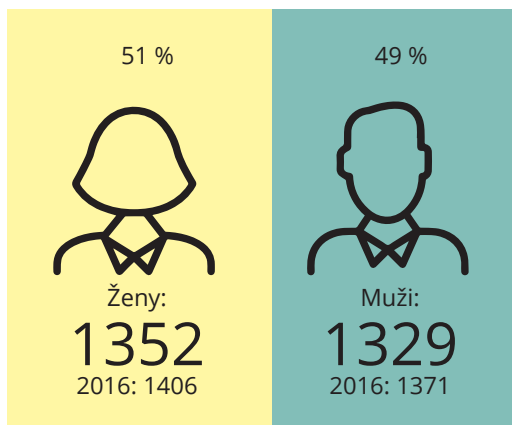
V súčasnosti už veľmi dobre vieme, že pandémie vieme zabrániť dodržiavaním hygienických pravidiel a predovšetkým očkovaním. Máme aj vy-

spelé zdravotnícke zariadenia či dostupnú starostlivosť, ale aj tzv. antivaxerov, ktorí ignorujú všetky nariadenia, provokačne sa vyjadrujú na adresu zdravotníkov či zaočkovaných, roznášajú vírus a zvyšujú počty úmrtí na Slovensku a vo svete. Nuž, musíme sa rozhodnúť, či chceme, aby ľudstvo prežilo, alebo vymrú celé generácie. Treba na to myslieť skôr ako nás pripájajú na pľúcnu ventiláciu. Potom je už neskoro. Nehovoriac o tom, že vedecký pokrok a nové prístroje uľahčujú expertom pátranie po účinnej zbrani proti koronavírusu z čínskeho Wu-chanu.

Haiti sa ešte nespamätalo zo šoku spôsobeného zemetrasením, keď bola v októbri 2010 vyhlásená epidémia cholery. Zdravotná sestra v centre pre liečbu cholery kontroluje sedemročnú Widelene. EU/ECHO/EVELYN HOCKSTEIN (CC)

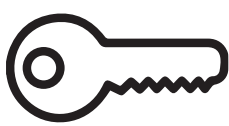
Štatistiky 2021

Počet obyvateľov:

2681
2016: 2765

Priemerný vek:

41,28
2016: 40,06

Pristahovaní:

36
2016: 31

Odšťahovaní:

33
2016: 33

Narodení:

21
2016: 25

Zomrelí:

44
2016: 35

ZDROJ: MATRIČNÝ ÚRAD HORNÉ SRNIE

Spoločenská kronika

Naši noví občania

Viliam Bulejko
Timea Naňáková
Pauline Schwarczová
Barbora Mazánová
Marek Teličák
Krištof Martiška

Navždy sme sa rozlúčili

9.12.2021	František Zajac
22.12.2021	Milan Pecháček
22.12.2021	Anna Mazánová
3.1.2022	Štefánia Fančovičová
29.1.2022	Anton Černička
11.2.2022	Jozef Vozár
13.2.2022	Alojzia Zlochová
15.2.2022	Jitka Macurová
16.2.2022	Vincencia Koníčková
19.2.2022	Zdenek Schiszler
20.2.2022	Božena Kašubová
20.2.2022	Erika Galbavá
22.2.2022	Anna Hošová
3.3.2022	Emília Galková
13.3.2022	Mária Rachlerová
17.3.2022	František Nosál

Darujte staré veci Kamenčeku

Milí spoluobčania, ak máte doma už nepoužívané čierne/biele detské, dievčenské, chlapčenské **kožúšky**, **vlniaky**, **kabátiky** alebo **čizmy**, budeme radi, ak nám ich prinesiete do školy. Radi im dáme druhú šancu a využijeme na folklórnych vystúpeniach v chladnom počasí. Dakujeme.

*Príjemné prežitie
veľkonočných sviatkov,
dobrú náladu a sviatočnú pohodu,
bohatú šibačku a jarné dni
plné lásky a radosti
vám želá
kolektív pracovníkov obecného úradu
a redakcia Lipovca*

Postreh!

Nájdete na obrázku kuriatko?

